

ישראל ללא בריאות ועם מערכת קלוקלת – תזכורת לח"כ ליצמן מאת פרופ' אבי וינברום

לפני מספר חדשים הארתי את עיני ח"כ ליצמן ("ישראל ללא בריאות אך עם סגן שר בריאות – מכתב לח"כ ליצמן", 16.4.2009) אודות בעיות מערכת הרפואה הציבורית שמדשדשת בביצה. טענתי אז שללא יד חזקה מלמעלה המכוונת אותה מקצועית ומנהלתית יירבו בה העשבים השוטים והיא תקרוס ללא תקנה. חלפו 3 חדשים מאז מכתבי הפתוח אליו, אך אין בשורה ממשד הבריאות: אותם בכירים הם שנשארו, כולל מנכ"ל המשרד, זה האמור להכיר את המערכת ולשמש יד ימינו האסטרטגי והמקצועי של סגן השר.

במצב עניינים זה, אין פלא שהעשבים השוטים צמחו עבותות ורק בקורת משרד מבקר המדינה הצליחה לבסס ראיות לכך שמספר מנהלי בתי חולים, אלה שמתנהלים כאילו "אין אלוהים", חרגו קשות מהתקשי"ר. לציין שמבקר משרד הבריאות נתקל בעבר בקשיים לבקר מוסדות רפואיים שונים שהקורא יבין את פשרם. כך התברר שמנהלים מסוימים האמונים על ניהול המוסד מנהלים גם עסקים פרטיים לכל דבר ועניין. כידוע, כל עובד מדינה זקוק לאישור הממונה לעבודה פרטית. במיוחד אמור הדבר לגבי מנהלי בתי חולים, שמשכורתם גבוהה מכל עובדי בתי החולים. שיפור כלכלי זה מטרתו לדרבן את המנהל להתמיד ביעול המערכת, לשפרה לרווחת החולים, למקצע את הרופאים ולהיות כל הזמן עם היד על הדופק של מערכת כבדה ומסורבלת. מנהל שאינו במקומו כל הזמן גם לא יוכל לתת דוגמה אישית לאלה מתחתיו – והנה סיבה חשובה לעובדה שבכירים מהמערכת הרפואית מחלקים מזמנם בין המערכת הציבורית לזו הפרטית – לרוב לטובת האחרונה.

יש מנהלים שביקשו אישור לעבודה פרטית רפואית, למשל, לצורך שימור קליניקה או יכולת מקצועית, דבר שהינו סביר והגיוני. אחרים ביקשו אישור להיות מעורבים בעסקים שונים, מבלי לציין בשקיפות את האפשרות שבעיסוק זה יכול להיות ניגוד אינטרסים עם פעילותם כמנהלי בתי חולים. כך יימצאו מנהלים המשמשים כדירקטורים בחברות עמן יתכן שלביה"ח יש קשרי עבודה, או יועצים בחברות דומות, או יועצי פיתוח למכשור/תכשיר שיכול שיוכנס לשימוש בביה"ח רק בשל מעורבותו של המנהל המעורב בפיתוחו. לבסוף, ישנם כאלה שכלל אינם מבקשים רשות לפעילות פרטית: הם מפרשים לעצמם את התקשי"ר ומחליטים אילו הנחות ממנו יתנו לעצמם.

אז מדוע אני מלין על ח"כ ליצמן? כי "אין מלך בישראל, איש הישר (במקרה זה – חוסר היושר) בעיניו יעשה". בעת שהנהלת משרד הבריאות אינה עסוקה אלא בהרגעת הרוחות בירושלים, היא אינה אזרת עוז לבדוק, לפקח, (ואם יש צורך – להעניש) ולדחוף את הערכת עליה היא אמונה למצינות. במצב בו מבקר משרד הבריאות אינו יכול לאשש חריגות מנהלים של מנהלים בכירים, הוא לא יתלונן על כך, ואף אחד לא יגיע למצות את האמת. אז תודה למבקר המדינה שבא לעבודה ...

לאחר הרשעת הירשזון, נכתב באחד העיתונים שהשחיתות לא נכחדה; היא קוצצה קלות, מפני שהמעילה באימון והגניבה מהמדינה נעשית בקטנות, יום יום, בדמות מנהלים שעושים כבשלהם בלי פחד מהמערכת. רק אם יצביעו עליהם באומץ ויכריחו אותם להפסיק לרקוד על שתי החתונות, נתחיל לתקן את המערכת המנוהלת לעתים כבעולם שלישי.

ולצער, עוד חזון למועד ...